

Propunerile CAIR pentru întâlnirea cu Prim-ministrul României
- luni, 26 octombrie 2026 -

1. Un pact pentru producție, nu o listă de cereri

CAIR propune Guvernului un *Pact pentru Producția din România*: măsuri țintite, finanțate din surse identificate, în schimbul unor angajamente măsurabile, investiții realizate, valoare adăugată creată în țară. Pactul înseamnă ca resursele, munca și capitalul românesc și străin să fie transformate în țară în produse cu valoare adăugată, investiții, locuri de muncă și venituri la buget.

Programul de guvernare 2026–2028 își propune trecerea de la o economie bazată pe import și forță de muncă ieftină la una bazată pe producție internă, inovare și tehnologie, și de la o ajustare bugetară cantitativă la o consolidare calitativă. CAIR reprezintă o parte importantă a economiei reale pe care se sprijină această tranziție, reunind companii din: construcții, turism, industrie, agricultură, sectorul forestier, transporturi, servicii publice, prelucrare materii și lanțuri de valoare din toate regiunile țării.

Sectoarele reprezentate de organizațiile membre CAIR generează peste o treime din PIB-ul României. Comisia Europeană estimează pentru România o creștere economică de numai 0,1% în 2026 și un deficit bugetar de 6,2% din PIB. Țara nu își permite relaxări fiscale generale, dar nici o economie care stagnează. De aceea, CAIR propune reducerea țintită a poverii fiscale pentru a susține producția, investițiile și ocuparea forței de muncă prin măsuri anti-ciclice adaptate constrângerilor bugetare.

2. Propunerea generală: trei piloni

Pilonul 1 – Energie competitivă pentru cine produce în România

Costul energiei și al combustibililor este principalul risc pentru locurile de muncă din industriile energointensive (ciment, materiale de construcții, hârtie, sticlă, oțel, chimie, prelucrarea lemnului) și determină direct competitivitatea producției interne. CAIR propune un **contract energetic pentru producători**, după modele deja aplicate în UE, precum mecanismul italian Energy Release:

- reducerea temporară a prețului energiei pentru consumatorii energointensivi, în limitele cadrului european de ajutor de stat pentru industria curată (CISAF, 2025), condiționată de investiții în eficiență și decarbonizare;
- ameliorarea presiunii financiare asupra industriei prin reducerea cotei de TVA la energie electrică, gaze naturale și energie termică, în deplină concordanță cu liniile directoare ale Comisiei Europene privind suprataxarea energiei, corelată cu revizuirea componentelor structurale ale facturii (tarife de rețea, taxe și contribuții);
- garantarea plății la timp, precum și extinderea compensării costurilor indirecte ETS;
- facilitarea contractelor bilaterale pe termen lung (PPA) între producători de energie și consumatori industriali;
- un cadru de reglementare pentru măsurarea, compensarea și remunerarea energiei electrice recuperate prin frânarea regenerativă a trenurilor.

Pilonul 2 – Fiscalitate care răsplătește investiția și munca, nu consumul

- **profitul reinvestit în producție** scutit de impozit, cu amortizare accelerată pentru utilaje, automatizare, software industrial și tehnologii de reducere a consumului energetic, inclusiv pentru firmele mijlocii care își modernizează producția – impozitarea rezultatelor, nu a factorilor de producție;
- **restituirea accizei la motorină pentru utilizările productive**: sectorul agricol, sectorul forestier (lucrări silvice, exploatare forestieră), transportul feroviar și transportul de mărfuri;

- **rambursarea TVA în 15–30 de zile** pentru firmele cu risc fiscal redus, cu verificări ulterioare și măsuri antifraudă (față de termenul general actual de 45 de zile, prelungit uneori la 3–4 luni). Măsura eliberează capital de lucru, mai ales pentru exportatori, fără cost bugetar;
- **stabilitate fiscală pe minimum 3 ani**: modificări anunțate cu cel puțin 6 luni înainte, fără schimbări în cursul anului fiscal, niciun impozit nou sau majorat fără evaluarea impactului împreună cu partenerii sociali și fără un test al impactului asupra IMM-urilor;
- **TVA la încasare extins**: condiții de eligibilitate revizuite și proceduri simplificate, plus ajustarea TVA pentru facturile neîncasate la termen, în limitele permise de directiva europeană privind TVA – firmele nu mai finanțează statul din bani pe care nu i-au încasat;
- **compensarea obligațiilor fiscale cu sumele de încasat de la stat**: obligațiile scadente compensate cu sumele certe, lichide și exigibile datorate de instituțiile publice, la situația din 31 octombrie;
- **colectare înaintea taxelor noi**: combaterea evaziunii și digitalizarea administrației fiscale, cu interoperabilitatea bazelor de date, pentru venituri mai mari și costuri de conformare mai mici;
- **deblocarea capitalului și susținerea lichidității companiilor**: simplificarea regimului garanțiilor contractuale, dezvoltarea mecanismelor de garantare și contragarantare și facilitarea accesului la finanțare, pentru reducerea blocajelor financiare și asigurarea continuității investițiilor publice și private.

Pilonul 3 – Piața produselor românești și concurență loială

- **taxarea inversă la TVA**- includerea sectoarelor agroalimentare și forestiere neacoperite în textul renegociat al Directivei TVA (Art. 199a), profitând de poziția comună a statelor membre, pentru a stopa evaziunea fără a depinde de proceduri individuale de aprobare;
- **control efectiv la importuri** (trasabilitate, origine, standarde fitosanitare), aceleași reguli pentru produsele importate ca pentru producătorii români;
- **alinieră la normele UE**: eliminarea cerințelor naționale suplimentare nejustificate și a suprareglementării, care pun producătorii și operatorii români în dezavantaj;
- **acces echitabil la piață și achiziții publice**: simplificarea condițiilor de participare la licitații, proporționalizarea garanțiilor și corelarea termenelor de garanție cu specificul lucrărilor, pentru creșterea accesului IMM-urilor și asigurarea unui tratament echitabil operatorilor economici

3. Propuneri sectoriale

Fiecare propunere sectorială se sprijină pe unul dintre cei trei piloni.

3.1 Construcțiile

- **reducerea garanțiilor de participare**: plafonarea garanției la maximum 0,5% din valoarea estimată (și max. 10 milioane lei per procedură) în achizițiile publice, sectoriale și concesiuni. La proiectele mari, cota actuală de 1% blochează nejustificat zeci de milioane de lei de la demararea șantierului, creând o barieră majoră pentru IMM-uri; reducerea la 0,5% eliberează lichiditățile necesare derulării efective a lucrărilor și crește concurența;
- **plafonarea garanției de bună execuție și eliberarea lichidităților**: reducerea pragului cumulat al garanției de bună execuție și al sumelor reținute de la 10% la maximum 5% din prețul contractului, alături de eliberarea a 70% din sumele reținute la aprobarea recepției la terminarea lucrărilor și eliberarea lor proporțională pe părți/obiecte distincte din lucrare. Astfel s-ar restabili echilibrul financiar în contextul plăților întârziate ale statului și scumpirii garanțiilor; deblocarea sumelor nu prejudiciază beneficiarul (executarea garanțiilor fiind extrem de rară în practică), ci elimină imobilizarea excesivă de fonduri din Certificatele de Plată;
- **contragarantarea de stat a garanțiilor bancare**: garantarea de către stat a 90% din valoarea garanțiilor de bună execuție emise prin instrumente financiare (prin bănci publice – CEC, EximBank, BID / extinderea schemelor tip GARANT CONSTRUCT) fără comision, 10% rămânând în sarcina firmei. În prezent instituțiile bancare și asigurătorii solicită colateral ridicat și

comisioane foarte mari pe care firmele supraexpuse nu le mai pot acoperi, blocându-le accesul la contracte de investiții;

- **factoring public și linii de credit pentru proiecte întârziate:** introducerea liniilor de credit de lucru prin cesiunea contractului (max. 10% garantat de firmă) și a factoringului public prin bănci de stat (CEC, EximBank, BID), banca decontând factura constructorului, iar beneficiarul achitând ulterior debitul și dobânda pentru întâzieri. Când statul întârzie plățile, firmele sunt obligate să se împrumute la costuri mari din vină neimputabilă lor; factoringul public previne suspendarea lucrărilor și falimentul IMM-urilor din sector;
- **compensarea creanțelor și conturi Escrow pentru avans:** cadrul normativ pentru compensarea obligațiilor fiscale ale constructorilor cu creanțele certe neîncasate de la beneficiarii publici și transferul avansului contractual în conturi escrow monitorizate de bănci, cu decontare exclusivă pe destinații eligibile de șantier. Astfel beneficiarul public împotriva este protejat de utilizarea necorespunzătoare a fondurilor și oferă constructorilor lichiditățile imediate necesare pentru organizarea și demararea lucrărilor.

3.2 Turismul intern

- **vouchere de vacanță:** prelungirea OUG nr. 8/2009 pentru cel puțin 5 ani (cuantum actualizat de la 800 la 1.000 lei, corelat cu spațiul fiscal) și extinderea la salariații din mediul privat fără cost bugetar nou – firmele pot direcționa până la 5% din impozitul pe profit, în plafonul actual de 20% pentru sponsorizări;
- **concurență loială în cazare:** registru național digital al închirierilor pe termen scurt, cu număr unic de înregistrare afișat de gazde și platforme, conform Regulamentului (UE) 2024/1028, aplicabil din 20 mai 2026 – colectare mai bună, fără impunere de taxe noi;
- **impozit corect pentru structurile sezoniere:** revenirea la reducerea de 50% a impozitului pe clădiri și teren pentru unitățile de pe litoral care funcționează sub 6 luni pe an, eliminată din 2026;
- **raportare automată, o singură dată:** sistemele hoteliere (PMS) conectate la o platformă națională care transmite datele către Turism, INS și MAI.

3.3 Industria energo-intensivă

- **sprijin temporar pentru producția cea mai expusă la prețul gazelor și al energiei electrice** (ciment, materiale de construcții, hârtie, sticlă, oțel, etc.), pentru a preveni opriri de producție și pierderi de locuri de muncă;
- **revizuirea componentelor facturii la energie,** după mecanisme aplicate cu succes în Italia;
- **reducerea cotei de TVA pentru energie electrică, gaze naturale și energie termică,** măsură aflată în concordanță cu preocupările Comisiei Europene privind nivelul excesiv de taxare a energiei în Uniunea Europeană.

3.4 Sectorul forestier și prelucrarea lemnului

- **Lemnul românesc, prelucrat în România:** lemn în construcțiile publice, pe criterii de carbon și trasabilitate; contracte multianuale de aprovizionare pentru operatorii care investesc în prelucrare;
- **serviciile pădurii, plătite corect:** plata restanțelor la compensațiile pentru proprietarii de păduri; schemă pentru serviciile ecosistemice și carbon, din venituri ETS și PAC;
- **măsuri imediate, cu finanțare existentă:** restituirea accizei la motorina forestieră; continuarea intervenției DR-24 din Planul Strategic PAC 2023–2027; continuarea programului „Rabla pentru sobe”, cu buget multianual și extindere dincolo de localitățile montane.

3.5 Sectorul agricol și industria alimentară

- **susținerea produselor românești pe piața internă și la export prin:**
 - ★ creșterea cererii de produse românești cu valoare adăugată, bazată pe mecanisme europene - criterii de calitate și proximitate în achizițiile publice de alimente, normele pentru schema DOR și un ghid ANAP–MADR al achizițiilor de calitate;

- ★ promovarea pe piața internă și externă - prelungirea Pavilioanelor Naționale, relansarea participărilor individuale la târguri, respectarea pragului legal de 0,1% din export (Legea 30/1999) și clarificarea cadrului juridic prin aprobarea OUG 13/2022 cu amendamente.
- **extinderea taxei inverse la TVA la alimente**, împotriva evaziunii și a concurenței neloiale.

3.6 Forța de muncă, diaspora și lucrătorii străini

- **programul „Întoarcere și angajare”**: reducerea temporară a contribuțiilor și impozitelor pe muncă pentru românii care revin și se angajează și pentru companiile care îi angajează, finanțată din FSE+, după modele din Portugalia, Grecia, Polonia;
- **extinderea platformei vino-acasa.ro** (peste 5.000 de familii, circa 12.000 de persoane înscrise), singurul proiect din România publicat în Pactul Global ONU pentru Migrațiune;
- **platforma pentru lucrătorii străini, funcțională**: deblocarea platformei de recrutare a lucrătorilor străini, cu termene clare de procesare și urmărirea transparentă a cererilor;
- **identificarea domeniilor, calificărilor și meseriilor** de care România are și va avea nevoie în următorii ani pentru atragerea tinerilor (inclusiv din diaspora) și oferirea de stimulente. Această analiză (*concepută ca o Strategie pentru perfecționarea și menținerea forței de muncă*) trebuie elaborată împreună cu mediul de afaceri și cu cel educațional, începând cu învățământul preuniversitar.

3.7 Costuri de producție și investiții

- **reducerea poverii fiscale** pe energie, gaze și combustibil pentru utilizările productive;
- **programe care susțin investițiile în producție**, prin fonduri europene și scheme de garantare.

3.8 Resursele minerale pentru construcții și infrastructură

- **tarife proporționale cu costul serviciului**. Agenția (ANRMPSG) este finanțată integral din venituri proprii. În 2025 a încasat 136 mil. lei (78 mil. lei din tarife pentru documente, 58 mil. lei din cote procentuale aplicate valorii lucrărilor), la cheltuieli de 49 mil. lei, adică un excedent de 87 mil. lei. Propunem tarife fundamentate pe costul real al serviciului, cu metodologia de calcul publicată și auditată anual de Curtea de Conturi;
- **eliminarea cotelor procentuale din valoarea lucrărilor** pentru agregatele minerale destinate construcțiilor și înlocuirea lor cu tarife fixe. Este exclusă orice aplicare retroactivă;
- **efect pentru buget**. Statul este principalul cumpărător de agregate pentru infrastructură, iar fiecare cost suplimentar pe tonă se regăsește în prețul lucrărilor publice. Producția de roci utile a scăzut de la 148 mil. t (2024) la 136 mil. t (2025), iar numărul titularilor de licențe de la 980 la 920;
- **practica OCDE**. Este necesară evaluarea impactului și predictibilitatea pentru orice modificare a regimului de tarife, în acord cu recomandările OCDE privind calitatea reglementării, relevante pentru aderarea României.

3.9 Industria textilă și producția prelucrătoare – programul „România produce 2027–2030”

- **pilot de 2 ani pentru costul muncii în producție**: reducerea cu 5 puncte procentuale a poverii totale asupra muncii pentru salariile eligibile, condiționată de păstrarea sau crearea locurilor de muncă și de conformarea fiscală. Schema se construiește în cadrul european al ajutorului de stat, cu estimarea costului înainte de lansare;
- **rambursarea rapidă a TVA, stabilitatea fiscală și stimulentele pentru modernizarea fabricilor** sunt preluate în Pilonul 2.

3.10 Transportul feroviar

- **sector strategic de interes național**, inclus în politicile de mobilitate, securitate economică și tranziție verde, cu finanțare predictibilă pentru operatori și administratorii de infrastructură;
- **transferul de trafic de pe rutier pe feroviar**, prin scheme de sprijin comparabile cu cele pentru alte moduri de transport, finanțate din fondurile pentru decarbonizare;

- **tratament fiscal echitabil și energie recuperată:** includerea operatorilor feroviari în restituirea accizei la combustibil și remunerarea energiei recuperate din frânarea regenerativă (Pilonii 1 și 2);
- **reglementare la standard european:** reducerea suprareglementării, eliminarea cerințelor naționale suplimentare nejustificate, digitalizare și interoperabilitate.

3.11 Servicii publice, infrastructura apei și eficiența banului public

- **calendar multianual de reducere a fiscalității muncii,** cu prioritate pentru salariile mici și medii, fundamentat pe evaluări de impact bugetar și aplicat pe măsura rezultatelor consolidării fiscale;
- **contribuții proporționale cu venitul realizat pentru contractele reale cu timp parțial,** în locul raportării la salariul minim brut, cu verificări antievaziune, pentru a încuraja angajarea legală în IMM-uri și în serviciile publice;
- **lichiditate pentru operatorii de servicii publice:** extinderea TVA la încasare și ajustarea TVA pentru facturile neîncasate (preluate în Pilonul 2);
- **colectarea îmbunătățită și combaterea evaziunii înaintea oricărei sarcini fiscale noi;**
- **evaluarea cheltuielilor publice după rezultatele efective;**
- **consultarea partenerilor sociali, cu evaluarea impactului,** înainte de adoptarea măsurilor (preluate în regulile Pactului și în Pilonul 2);
- **industria apei – industrie strategică a României.** România are cel mai scăzut grad de racordare din UE (75% la apă, 60% la canalizare) și a fost trimisă în noiembrie 2024 la Curtea de Justiție a UE pentru nerespectarea Directivei privind apele uzate urbane. Necesarul de investiții pentru conformare este de circa 30 mld. Euro;
- **comitet interministerial permanent pentru apă,** coordonat de Prim-ministru, care corelează finanțările europene și naționale și elimină fragmentarea deciziilor;
- **valoare adăugată în țară:** sprijin pentru producția locală de echipamente, proiectare și inginerie, centre de transfer tehnologic, astfel încât investițiile în apă să genereze activitate economică în România;
- **fonduri europene măsurate prin plusvaloarea reală,** nu doar prin sume contractate; reducerea duratei avizelor, aprobărilor și contestațiilor, care consumă circa două treimi din durata proiectelor mari, și pregătirea din timp pentru cadrul financiar 2028–2034.

4. Ce oferă CAIR și cum urmărim rezultatele?

1. **Date și fundamentare sectorială:** CAIR transmite, pentru fiecare măsură, o fișă de impact (locuri de muncă, investiții, cost estimat, sursă de finanțare).
2. **Conformare și transparență:** membrii CAIR susțin taxarea inversă, trasabilitatea și digitalizarea controalelor.
3. **Implementare pe teren:** rețeaua națională și județeană a CAIR, inclusiv reprezentanții în comisiile de dialog social de la ministere și prefecturi.

Mecanism propus: grup de lucru CAIR–Guvern la Cancelaria Prim-ministrului, cu întâlniri lunare, și un tablou de bord comun (responsabil, termen, indicator, stadiu) pentru fiecare măsură.